

СТРИЦ МРГУД *и његова* *Коза* МИКНИЈА

СТРИЦ МРГУД ПИШЕ ДА ЋЕ
СТУПИТИ У ЦИРКУС И ДА
ЋЕ ДОБИЈАТИ СТО ХИЛЈА
ДА НЕДЕЉНО... ОХО...
ТО ЈЕ СЈАЗНО!

АЛИ ОВО НИЈЕ СЕЗОНА
ЗА ЦИРКУСЕ! МОЖДА
МИ ЈЕ ТО НАПИСАО
САМО ДА СЕ НЕ
БИХ СЕ-
КИРАО...

ОХ... НАДАМ СЕ
ДА ИМ ЈЕ
ДОБРО!

ВАШ СТРИЦ... ЈЕДАН
ОРАО И
КОЗА?

ДА... И НЕ-
КОЛИКО
АЛИГАТОРА,
АЛ' НЕ МИСЛИМ
ДА ЋЕ ЊИХ
ЗАДРЖАТИ!

АКО ХОТЕТЕ ДА ПРИЧЕ-
КАТЕ У ОВОЈ СОБИЦИ,
ВИДЕЋЕМО...

ЗАР НЕЋЕТЕ
НИШТА ДА
ПРЕДУЗМЕ-
ТЕ?

ОРАО... ЈЕ Л' ТО
БИО ПРАВИ ОРАО...
ИЛИ ЈЕ НОСИО
СПОРТСКИ КАПУТ
И КИШОБРАН?

ЧУЈТЕ, ДОКТОРЕ!
НИСАМ ЈА ЛУД!
ЗАИСТА ЈЕ ТО
ОРАО... И БИО
МИ ЈЕ ПРИ-
ЈАТЕЉ!

АЛИ...
КАД
КАЖЕМ...

ЖАО МИ ЈЕ, ПОС'Н
МИКИ, МОРАМО ВАС
ДАН-ДВА ЗАДРЖА-
ТИ НА ПОСМАТРА-
ЊУ!

ЗАМИСЛИТЕ, ТВРДИ ДА ТРАЖИ
НЕКОГ СТАРЦА... ЈЕДНОГ ИНДИ-
ЈАНЦА... ОРЛА И КОЗУ!

У овом друћу:
ТАЈНА СУНЦА
ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ,
У 18 ВЕКУ
КАД АТОМИ
ПОВЕГНУ...
И ЖИВОТИЊЕ СЕ
ИГРАЈУ
МИКИ, ФЛАШ
ГОРДОН, ПАЈА,
СВЕТЛАН...

КРИВО МИ ЈЕ ШТО САМ ПО-
СУМЊАО У ВАШУ ПРИЧУ...
САД САМ БАШ ВИДЕО ВАШЕГ
СТРИЦА СА ИНДИЈАНЦЕМ...
КОЗИМ СУ
ПУТЕМ
ОТИШЛИ?

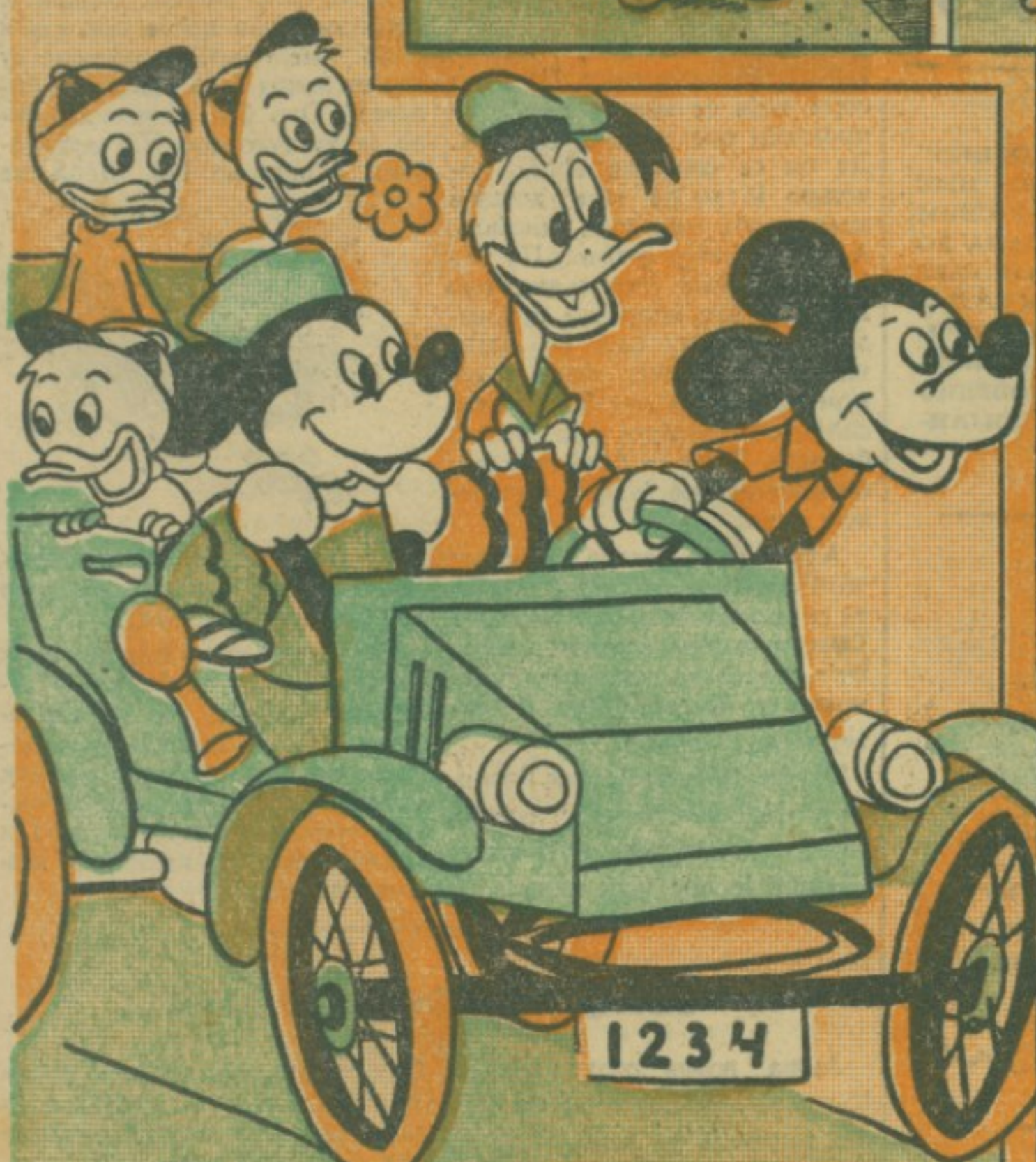
НАДАМ СЕ ДА СУ ДОБРО...
ПОСТАЈЕ ХЛАДНО!

ДА НИСУ
ОВДЕ?

СИРОМАШНИ ЧО-
ВЕЧЕ! ЕВО ТИ ПЕТ
БАНКИ, УЋИ И ПО-
ПИЈ ШОЛУ КАФЕ!

Тајна Сунца

сају снажне буре, које се телескопом виде као црне пеге. Из извесних разлога, те сунчане пеге делују као јак генератор радио-таласа.

Последњих година, научници су успели да сниме филмове о површини Сунца; убрзавајући их приликом пројектовања на платно за неколико стотина пута, они могу да прате бурне процесе који на Сунцу трају часовима, а захватају масу од милиона и милиона кубних метара. Неки од тих филмова просто уливају запрепаштење и, ако тако може да се каже, страхопоштовање: на њима се виде цинковски гејзери црвено усинјаних гасова, који шикљају по 160.000 километара увис, и луковни белоусинјаних гасова који би могли да покрију дванаестак планета као што је наша Земља. Посматрајући их, човек види деловање снага које су потпуно ван наше моћи схватања: кос зрак бело усинјаног гаса, на пример, који избија у дугом, благом луку, достиже своју највишу тачку, а затим се враћа по већ пређеном путу — као граната која би се, достигнувши врхунац, наједном одлучила да се врати у центар из кога је испалила. Понекад се, пак, хиљадама миља изнад Сунца виде водопади усинјане материје који се изливају незнано откуда, као да су настали негде високо у сунчаној атмосфери.

Сунце је потпуно у гасовитом стању и због тога човека изненађује чињеница да његова површина има тако оштро одређене границе. Посматран кроз телескоп, његов облик има облик савршеног круга. Један од узрока његових тако оштро одређених граница лежи у његовој огромној тежи, која је 28 пута јача од Земљине. На Сунцу би човек од 80 килограма био тежак преко две тоне.

Мада се сјај многих звезда

хелијума и водоника него свих осталих елемената заједно. Сваког секунда, око четири милиона тона ове материје претвара се у енергију. Ослобођена енергија пробија себи пут до Сунчеве површине, стотинама хиљада километара нависе, а тада се, у облику светлости, топлоте и других врста зрачења, распростире кроз васиону.

Још ниједан човек није видео, нити ће икад видети, цело Сунце. Само један мали део његовог зрачења — уска трака видљиве светлости — пробија се кроз Земљину атмосферу, која, као филтер, задржава рендгенске и ултравиолетне зраке, који би нас иначе без престанка бомбардовали. Без те заштите, сви бисмо, колико год нас је на свету, за неколико минута умрли од акутних сунчаних опекотина. Напори да се сагради и у васиону пошаље Земљин вештачки сателит чине се добрим делом и због тога да се, по могућности, измере све врсте и интензитет сунчаних зрачења, и то пре него што уђу у Земљину атмосферу. Резултати тих мерења били би од велике практичне важности, јер Сунчеви зраци који се апсорбују у горњим слојевима атмосфере имају велик, мада још недовољно познат, утицај на временске прилике и краткоталасне радијокомуникације. Сунце повремено одаштиће на гле ерупције ултравиолетне светлости које доводе до јаког електризовања горњих слојева ваздуха, тако да долази до прекида дуготаласних радио-веза.

Утврђено је, такође, да је Сунце, моћан, мада неравномеран, радио-одашилач. Његове спољашње слојеве потре

повећава и смањује, светлосно и топлотно зрачење Сунца мало се изменило током историје човечанства. А шта ће бити у будућности? Шта ће се догодити кад Сунцу негде кроз десет милијарди година — или коју милијарду пре или касније — понестане горива? Помислило би се да ће Сунце тада постепено да се хлади, да постаје бледоцрвено и најзад да се угаси. Али, та претпоставка, која се логично намеће, није тачна. Сунце се не хлади; оно се загрева. Уколико током милијарди година Сунце буде трошило своје „погонско гориво“ — водоник, и његов се пепео — хелијум буде нагомилavaо око Сунчевог језгра, утолско ће се повећавати јачина и темпо реакције. После једног периода од

свега пет милиона година, оно ће за сто пута повећати свој сјај, тако да ће Земљу и остале унутрашње планете једноставно претворити у лопта сјајне лаве. И тада ће се брзо скупити у сивушну звезду, која ће имати пречник од свега неколико хиљада километара. Оно ће још бити светло, али ће зрачити само нешто мало више топлоте од оне коју даје пун Месец.

Тако бар каже последња теорија о будућности Сунца; тврдити да је то тачан опис онога што ће се десити, било би одвише смело и пренагљено. У сваком случају, за следећих неколико хиљада година не треба се бојати да ће се Сунце угасити или да ће експлодирати.

Збунио би се...

Замислите да неко са Земље оде на какву другу планету на којој можда има интелегентних бића и они га упитају: шта је риба? Шта би им он одговорио?

Ништа лакше! — рећи ћете. — Казаће им, на пример, да риба цео свој живот проведе у води. Али, ми добро знамо да има и риба с неком врстом

ногу, које се веру по дрвећу у потрази за инсектима.

Он им може рећи и то да риба дише на шкрге. Али, зар нису у Африци, Јужној Америци и Аустралији нађене рибе које имају плућа? Кад би

се ове рибе дуго задржале под водом, угинуле би се.

Или ће рећи да риба има крљушти. Али, ни то не важи за све рибе. Има их прилично број које су без крљушти. А када би почео да говори о облику риба, ту би тек наш путник запао у невољу. Колико ту само има разноврсних облика! Има великих риба, тежких педесет килограма, па и више, за које би се рекло да имају само главу, без трупа. С друге стране, јегуља има ситну главу а веома издужен труп. Постоје и рибе које су шире него дуже, па рибе с таким чудним обликом тела да их не можете ни са чим упоредити. Има риба које као да су „дошле с Марса“. Оне имају главу слично крављој, ноге као гмизавци, а тело им личи на неку кутину, док је кожа сва „прошвињена“ плочама. Кад узме воду на уста, она је избази кроз два кружна отвора иза предњих „ногу“, што личи на направу е млазним погоном.

Као што видите, не би било лако објаснити Марсовцима шта је риба!

Од следећег броја наш нови стрип

ТРИ ПОРАЗА ПЛАМЕНЕ СТРЕЛЕ

У ДАНИМА ПРЕ НЕ ШТО СУ „БЛЕДОЛИКИ“ КОЛОНИЗОВАЛИ АМЕРИКУ, СЛАВНО ИМЕ ПЛАМЕНЕ СТРЕЛЕ БИЛО ЈЕ ПОЗНАТО У СВИМ ИНДИЈАНСКИМ ПЛЕМЕНИМА, ОД ОКЕАНА ДО ОКЕАНА! БИО ЈЕ ПРИЗНАТ ЗА НАЈБОЉЕГ СТРЕЛЦА, НАЈВЕШТИЈЕГ ВЕСЛАЧА, НАЈСНАЖИЈЕГ РАТНИКА. ОВО ЈЕ НЕОВИЧНА ПРИЧА О ЈЕДНОМ МЛАДОМ ИНДИЈАНЦУ ИЗ ПЛЕМЕНА ВРАНА КОЈИ ЈЕ ТРИ ПУТА ПОВЕДИО НАЈВЕЉЕГ ЈУНАКА МЕЂУ СВИМ ИНДИЈАНЦИМА.

ЈЕДАН ОГРОМАН ОРАО УСТРЕМИО СЕ НА МОГ ПРОТИВНИКА!

ЈОШ МАЛО, И ЈА ЋУ ПОВЕДИТИ У НАШОЈ ТРЦИ КАНОИМА, ПЛАМЕНА СТРЕЛО!

Откуд долази сва та енергија?

Средином прошлог века, између астронома и геолога водило се дуг и жучан рат. Суштина спора била је у овоме: ниједан науци познат извор енергије не би могао да „одржава“ Сунце за онај временски период откад, по тврђењу геолога, Земља постоји. Ако је Сунце, на пример, од угља, оно би изгорело за неколико хиљада година. Астрономи су лупали главу и најзад одлучили да сунчева енергија долази услед лаганог процеса скупљања његове масе под утицајем сопствене теже.

Али, ако се Сунце скупља, онда је оно морало некад бити много веће, а прорачуни су показали да би, ако је та теорија тачна, пре 50 милиона година оно било толико велико да би својом масом обухватило и нашу планету. Геолози су се потсмеваали овој теорији астронома, саветујући им да потраже неко боље објашњење, или бар да том броју додаду још коју нулу.

Све до откривања појаве радиоактивности, астрономи нису знали да су гигантске залихе Сунчеве енергије „затворене“ у самим атомима његове масе. Али, како Сунце „извлачи“ енергију из материје која га сачињава?

Сунчева маса садржи многе обичне елементе. Неки од њих, радијум на пример, по природи су нестабилни и стално испуштају енергију, све док се сами не претворе у неки од елемената који су мањи „расипници“, као што је то олово. Али, ни радијум не може да одаје толико огромну количину енергије током једног тако дугог периода. Сунце мора да „поседује“ тајну ослобађања енергије из неке „обичне“ материје.

Први кључ за расветљавање ове тајне добијен је 1868 године, кад је, помоћу новоприонађеног спектрографа, у Сунцевој маси откривен и један дотле непознат елемент. Нови елемент добио је име „хели-

Тешко земљи куд скакавци ђрођу

Скакавац-женка снесе око 200 јаја сваке јесени. Али, то не значи да ће се из свих излећи скакавци. Па и од оних који се излегу многи ће пропасти пре него што одрасну. Да би се одржала врста, довољно је да од њих доживе зрело доба само два скакаваца. А тако обично и бива. По мишљењу неких стручњака, око 20 отсто јаја пропадне при изласку младића, око 60 отсто младих скакаваца угине у самом почетку, а око 5 отсто квиније, од паразита или равних боделица. Тако се број скакаваца одржава на једном одређеном нивоу.

Али, шта се догађа кад нарочито повољне околности учине да се излеке већи број младих? Тада долази до великих миграција скакаваца, кад се небо замрачи од њихових јага. Резултат тога сви знамо.

Године 1870, на Велике Равнице у САД настали су скакавци. Један текст из тога доба каже: „Земља је пре њих личила на

рај, а после њиховог одласка остала је пушта дивљина. Ништа им није умалило. Земља је изгледала као после пожара и само уше у њој показивале су где су некад биле стабљике биљака“. Ово исто скакаваца било је дугачко око 500 километара, а широко 170. Дељина

му је износила 700 метара. Сматра се да је у њему било преко 100 милиона скакаваца.

И сада скакавци причињавају велике штете, нарочито у Африци и Азији, док их савремена техника успешно контролише на другим континентима. Али, прошла су времена огромних облака оних штеточних и катастрофалних последина њиховог навијаска.

Као морепловци

Једна група стручњака из Калифорније, проучавајући рибе, дошла је до открија да се оне приликом миграције управљају према Сунцу. Још раније је један немачки научник дошао до закључка да рибе имају у себи неки „сунчани компас“ који им помаже на њиховим дугим путовањима преко океана. Рибе се могу пријавити да се у затвореним бањенима крећу без обзира да ли је дан или ноћ, али кад се нађу на океану управљају се према Сунцу. За време облачних дана и у тому погледу, оне греше у правцу, па га исправљају док не дођу, кад се Сунце појави.

Ови стручњаци сматрају да неке рибе, као досос и јегуља, имају још неки сличан механизам.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
СТОЈИЉКО СТОЈИЉКОВИЋ
БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31 — ИЗДАЈЕ И ШТАМПА „ПОЛИТИКА“
ШТАМПАРСКО ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЊЕ
БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31 — ТЕКУЋИ РАЧУН БРОЈ 181—Т—925
ПОШТ ФАХ 124

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: ГОДИШЊА 700, ПОЛУГОДИШЊА 350 ДИНАРА. ЗА ИНОСТРАНСТВО ГОДИШЊА 1.000, ПОЛУГОДИШЊА 500 ДИНАРА. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ.

Јачи од стења и камења

Лишаји су пионери природе. Ова необична животна заједница гљива и алги ствара киселине које разједају камење и

стење и претварају их у растреситу земљу. Као последица овог процеса, наместо пустих крајева постају предели у којима може да расте дрвеће и цвеће.

СРЕБРНА ХРАНА

Једна од најнеобичнијих намирница је, бесумње, сребро! Широм Индије једу се честице

сребра уз другу храну. Верује се да сребро повољно делује на срце и чини организам јачим и отпорнијим.

КУКУРУЗ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ПЛАСТИЧНИХ МАСА

Амерички агрономи успели су да одгаје једну сорту кукуруза која ће бити веома погодна за индустријску прераду. То је, уствари, нова култура кукуруза зубана, која садржи и до 80% нарочите врсте скроба, званог амилоза. Насупрот обичном кукурузном скробу, амилоза се може употребити за производњу веома отпорног влакна, пластичних маса и другог. Овај скроб је погодан и за јело.

ТАКО КАЖУ...

Стручњаци са Универзитета у Мичигену, употребљавајући радиоактивне бактерије, открили су да се при обичном прању стакленог посуђа уклања 99 процената разних микроба, а готово исто толико са порцеланског и челичног. Алуминијумско и пластично посуђе знатно је штетније по здравље, јер се с њега приликом прања уклони само око 55% микроба, а највише 85 одсто.

НИЈЕ БИЛО КАО САДА

Резултати досадашњих научних проучавања у оквиру Међународне геофизичке године показују да је Америка у дав-

на времена била за око 1.600 километара ближе Европи, а да се Индија налазила јужно од подутара.

ФЛАШ ГОРДОН ЗАРОБЉЕНИК БУДИ ИЗ СВЕМИРА

Једна брза чудна летилица бешумно је продрла у земљину атмосферу и почела се спуштати...

Пустом аутострадом журе једна кола... За воланом је Флаш Гордон.

Још 200 миља до првог насеља! Прилично досадна возња!

Светлост његових фарова примећена је с летилице...

Доле се нешто креће, команданте! Можда неко створење са земље?

Највероватније! спустићемо се и покушаћемо да га ухватимо!

Некакав брод... као да је дошао ниоткуда! Лети право на мене!

Изненада, јаки снопови светлости с тајанствене летилице пали су на кола...

Та светлост... не видим ништа!

Склизнуо сам с пута... разбићу се!

У тренутку кад је изгубио контролу над колима, из чудне летилице појавила се циновска шапа...

...одигла кола са земље!

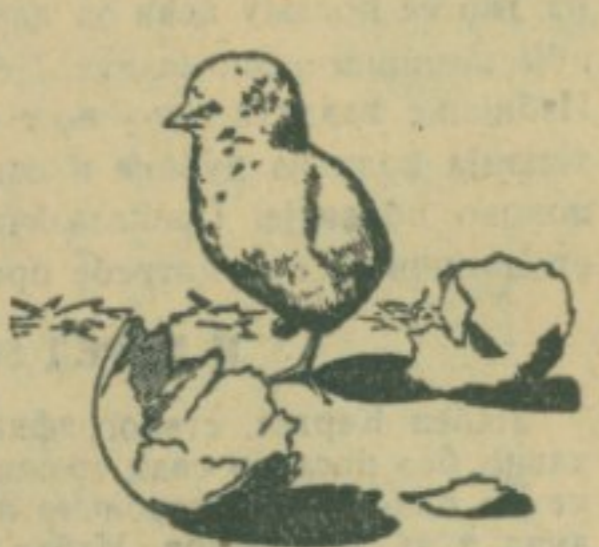
...и одвукла их у утробу необичног брода...

Аааа!

Брод се диже! Морам да искочим из њега... ох! Сувише касно! Врата су се затворила! Заробљен сам... заробљен!

НАСТАВИТЕ СЕ

КОКОШКА ИЛИ ЈАЈЕ?

Шта је прво постадо: пиле или јаје? Научници се слажу да су птице имале своје потомке у гмизавцима. А гмизавци су се дегли из јаја милионима година пре но што је полетела прва птица.

ШЕСТОПРСТИ ГРАЂАНИ

Пре неколико векова, један човек и његова жена, обоје с неколико „сувишних“ прстију, основали су село Цервера де Буитраго, у Шпанији. Ускоро су им се придружиле и други парови који су имали већи број прстију од нормалног и отада никоме није било дозвољено да се настави у селу ако није имао бар једанаест прстију на рукама. Захваљујући овој забрани и савлашању бракова искључиво међу мештанима, ова чудна особина поспала је, наслеђем, стална одлика. Данас сви становници овог села, око 300 њих, имају од шест до девет прстију на једној руци.

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

Пре Лајке...
Прве жртве ваздушног путовања — Први багобранац

У нашем листу писали смо о Жозефу и Етијану Монголфијев, синовима фабриканта хартије из Анжеја, у Француској. Они спајају међу прве људе који су дошли на мисао да искористе дивље загрејано ваздуха за покретање свога балона. То је било 4 јуна 1783 године у њиховом родном месту. Успели су и оредно се вратили на земљу.

После њих, и други су покушавали да узлете, али су се ти подухвати несрећно завршавали. У септембру исте године, Етијан Монголфије поново је кренуо у ваздушни океан. Његов балон био је обојен златном и плавом бојом. С доње стране била је привезана плетена кор-

ва у ваздуху, толико је и значајно да су оваца, петео и пловка били прве животиње које су се вилује у толико висина. Дакле, пре слатане Лајке.

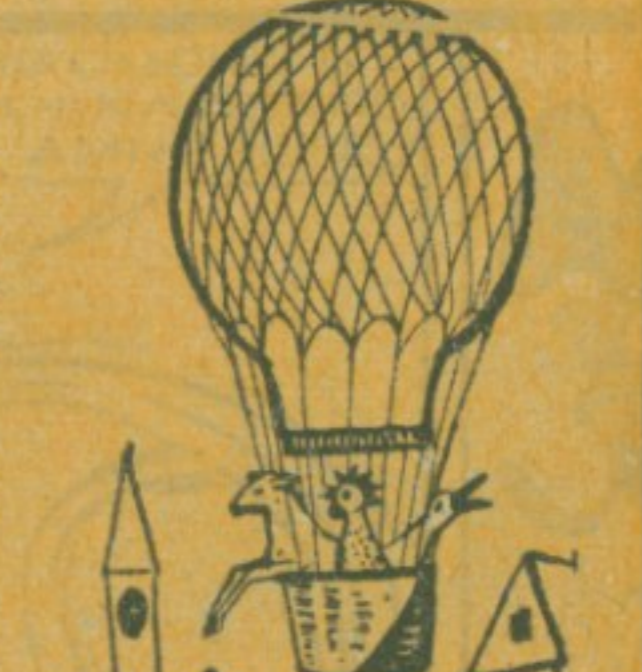
И други су и даље покушавали да узлете, али с мање успеха.

Године 1785, Франсоа Бланшар је с помоћником прелетео Ламанш, од Довера у Енглеској, до Калеа у Француској. Смели путници замало вису настрадали. Ово је омаграно за велики успех, па се они одва-

жани да се и врате истим путем. У ваздуху се базон поварио и сружио у дубину. Обојица су остали мртви. То су биле прве жртве ваздушног путовања.

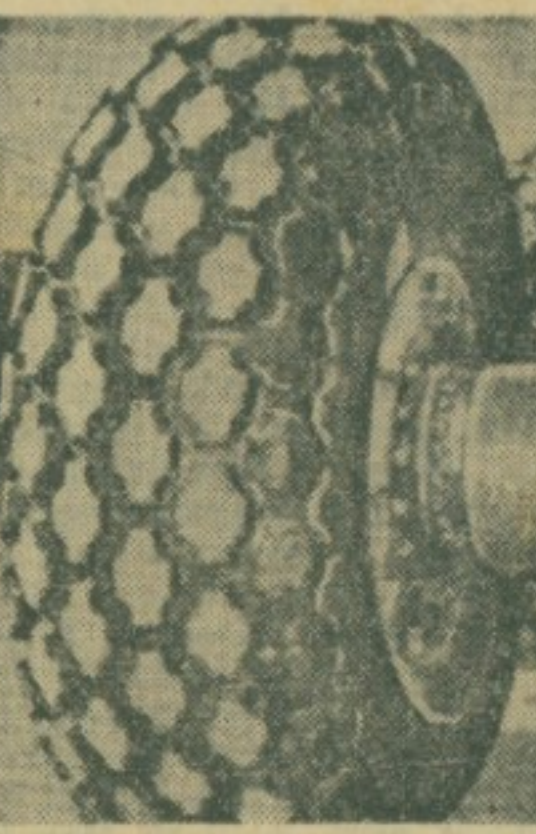
Ово је наредо друге да измисли справу која би им помогла да се спасу у невоља. Уствари, то је била идеја о падобрану, која се везује за име професора Лезормана, из Монпељеа. Он је био први човек који је оредно окочио с првог спрата своје куће на ушину држећи се рукама за дршке два јака митобрана. Он је, заправо, био први падобранац.

Занимљиво је напоменути да је Енриета Грин знала доприноси у тим временима да се уживна атмосфера. Своје балоне

пунило је гасом ацетиленом. Ту балони назовани су тринајерни. Сам Грин извршио је 1600 ваздушних летова.

ЦИНОВСКЕ ГУМЕ

У нафтоносним пределима Арабије употребљавају се камиони с гумама циновских размера. Свака од њих састоји се од преко пола тоне гуме, а пречник јој износи готово три метра. Камione са оваквим гумама имају претежно пумпне станице у удаљенијим местима песковите пустиње.

УМЕСТО ОРАХА — ЛОПТИЦЕ ЗА ГОЛФ

У Бутобеју, у САД, пронађена је једна вереница која је за њеку сакупљача необичну „храну“. Она није згата ни да погледа орахе, жор или ма шта слично, већ је са оближњих терена за голф односила лоптице. Јед год би јој се за то уклавана прилика. Кад је ово њено јединствено омаднице „хране“ открито, у њему су биле 173 лоптице.

Н

дан 13 марта ове године, Џексон Мек Веј, помоћник шефа лабораторије, отворно је пошаљку радиоактивних пастила, у којима се налазио иридијум 192. У једној чаури величине малог прста било је десет пастила, свака мајушна колико семеника зрна грозђа. Све пастиле заједно биле су тешке сто грама, али тежина заштитног омотача од олова износила је 360 килограма.

Док је отпакивао пошаљку, Мек Веј се налазио иза дебелог заклона од оловних шита и песка. Радио је на отстојању, уз помоћ механичких руку. Кад је расцепио чауру да би извукао пастиле, две су се распале. Због чега се то догодило, нико није у стању ни данас да објасни. Одмах је казала показивача радиоактивности у тој просторији скочила на највишу тачку — 500 рендгена (зрачење од 500 рендгена у току једног сата довољно је да код човека проузрокује смрт). Истог тренутка, аутоматски је дат знак за узбуну. Упала се првена светлост и звонца су одјекнула.

Мала је радиоактивна прашина могла да продре кроз заштитни зид, Мек Веј је остао на месту. Требао му је четири минута да покупи прогутани прах и затвори га у оставу с херметичким вратима. Тек тада је јурило напоље.

Трчећи, обацио је с лица маску, скинуо радно одело и одмах обукао цивилно. Затим је излетео из лабораторије, залупивши за собом метална врата. Пошто се окупао у топлој води, обавестио је директора предузећа о несрећи и овај је наредио да се сместа приступи прегледу четворце људи који су радили у близини окупане просторије.

У почетку се нико није узнемиравао, јер су специјални откривачи који су се налазили у радним оделима ова четворце показали незнатно повећање радиоактивности. Међутим, до несреће није дошло на очекивани начин. Понесене промајом, честичке иридијума 192 изишле су из лабораторије, ушле делом у канцеларију, а делом продружиле ван зграде.

Овако разнета количина радиоактивног материјала није била већа од једног милиграма, али се брзо осетила на простору од 250 квадратних километара. Не знајући шта се догодило, директор Нортвеј и остали службеници и даље су долазили у канцеларију. Наредних дана, неколико посетилаца и људи који су случајно прошли поред зграде понели су са собом радиоактивну праšину. То је, несвесно, учинио и Мек Веј. Пошто је изишао из директорове канцеларије, затрвао је свој аутомобил, затим патос у својој кући, зидове, намештај, па чак и ипачке своје најмлађе перке. Потпајајући мужевљево рубље заједно са осталим, жена је допринела да се окужи све.

Исто вече, супрузи Мек Веј пошли су у посету неким својим пријатељима, на чијем су лоду и столицама остале радиоактивне честичке.

И директор Нортвеј и два друга службеника однели су, ко више ко мање, радиоактивне честичке својим кућама.

Код атоми побегну...

То се догодило у једном великом предузећу у Тексасу у коме се израђују гвоздене конструкције. Као што се слањена човечја кост ставља под рендгенски апарат да би се видела пукотина, тако се гвожђе излаже дејству радиоактивног изотопа да се утврди нема ли у њему пукотине. И ово предузеће, као и друга сличне врсте, користи се у ту сврху кобалтом 60, цезијумом 131 и иридијумом 192, услед чега је и дошло до несреће, која нам открива у којој све мери може да буде опасан рад с нуклеарном енергијом.

Месец дана касније, Нортвеј и Мек Веј почели су да повраћају, а на телу су им се појавиле опекотине. Иако су одмах после несреће отишли лекару, збацивши претходно старо о-

Неком рат, неком брат...

Људи обично цене инсекте према њиховој спољашњости, а мало обраћају пажњу на користи које им поједини од њих чине. Мала бубамара, због свог лепог изгледа, ужива опште симпатије. То доказују многа имена која су људи дали овом инсекту, а било је чак и песника који су му дали места у својим лирским творевинама. Ову пријатну бубицу нарочито воле деца.

Рекосмо „пријатну“... Но, она је само изглед таква. Њено стварно понашање нема никакве сличности с њеним изгледом. Од тренутка кад се излегу, бубамаре почињу да нападају друге инсекте и да тамане њихова јаја. Као ларве, оне немилнице прождиру све који су мањи и слабији. А тек кад се развије у праву бубу, њен огроман апетит и снажне вилице долазе до пуног изражаја.

Но, самим тим, овај баук за друге инсекте постаје кори-

стан сарадник човека. Најрефлексивнији би био онај вртлар који би био у стању да на неки начин регулише „рад“ бубамара на тамнању штетних инсеката.

Крајем прошлог века, у Америци се појавио један инсект који је почео да чини чуда на плантажама памука. Он је био дошао из Аустралије и претио је да потпуно уништи памучну индустрију. Тада је један агроном отишао у Аустралију, не би ли нашао природног непријатеља ове напаст. Убрзо је открио да се једна врста бубамара храни овим инсектима, па је пренео у Калифорнију око 500 примерака. За веома кратко време бубамаре су се размножиле и размилеле

по плантажама памука. То је истовремено био крај инсект-штеточине.

је могао да претпостави. Тек касније дошло се до сазнања на који је начин иридијум 192 доспео у њихове домове. Сви су одмах пресељени у хотел и почело је раскужење њихових станова. То је чинио у највећој тајности.

Кад су стручњаци с Гајгеровим бројачем ушли у стан Мек Веја, утврдили су да је 90 отсто ствари затровано. Приближавајући бројач шпелалама, чарапама, јастуцима, радиолози су били запањени видећи како апарат реагује.

И људи су били подвргнути сличном прегледу. Чим би бројач открио да у нечијој пети или прстима постоји затровање, несрећник је морао тај део тела да потопи у топлу воду и да га опере сапуном, али само благим додиром, како се отров не би утрљао у кожу. После овога, радиоактивност је ишчезавала, али неколико часова касније опет би се појавила и тада би се поступак понављао.

При прегледу Нортвејевог пса, Гајгеров бројач је такође показао недопустиву количину радиоактивности. Прво су одлучили да пса убију, но неко се сетно да му оштрина длаку. После тога, пас више није био опасан.

Све до 2 маја ове године, о несрећи се у јавности ништа није знало. Али, кад се то већ прочуло, међу грађанима је настала паника. Сви који су у међувремену били у додиру са члановима породице Мек Веј и Нортвеј тражили су преглед и помоћ радиолога. Суседи су их избегавали, а њихова деца привремено су отстранена из школе.

Највећи страх обузео је чланове породице Елен, код које су Мек Вејови били оне вечери кад се несрећа догодила. И заиста, Гајгеров бројач је открио да су Мек Вејови остали у кући својих пријатеља извесну количину радиоактивног цезијума, али која, срећом, није била опасна по здравље.

Отсек за јавну хигијену града морао је у више махова да даје умирујуће изјаве, али се духови задуго нису стицали. Нарочито су били узбуђени они грађани који станују у близини предузећа за израду гвоздених конструкција. Они су у више махова тражили да се предузећу забрани рад.

Па ипак, најтеже је породицама Мек Веј и Нортвеј. Њихови чланови живе изоловани од света. Пријатељи их избегавају, сви беже од њих као да су заражени кугом, а они с нестрпљивом чекају да то најзад престане и да продуже с ранијим животом.

Ово је један пример како и најмање количине радиоактивног материјала могу да угрозе здравље људи. Њима се, можда, неће ништа десити. Кажемо „можда“, јер се данас још не зна тачно каква је утицај радиоактивног зрачења на живи организам. Овај случај ће можда бити само опомена људима који убудуће буду радили на сличним пословима.

ЛАЖНО ОКО

— Из кинеског народног хумора —

Ј

еднооки Чу, зеленаш из Учане имао је толико кућа и магаса да су се оне простирале по предлу у дужини од десетак лија (ли је мера за дужину, нешто већа од пола километра). Није у граду било човека богатијег и веће тврдице од Чуа. Учански селаци и кући нису се ослобађали дугова код једнооког и јо је било оное ко би задочио с плаћањем камате: зеленаш није хтео ни да чује за какво олагање.

Па ипак, старом Јуу пошто је један т за руком да приволи Чуа да му одгоди плаћање дуга. Ево како се то догодило.

Дошао Ју код Чуа у не-

лећа, никад није називао зеленаша другим именом до „једноока кориљача“, ниједном му није пало на ум да зацвела које око недостаје Чуу, лево или десно.

— Па, Ју, погађај! Што ћутиш? — рече му Чу.

Зеленашеви гости искупили су се око старца и стали да га задркују:

— Шта је, Ју? Не можеш да погодиш?

Ју подиже руку и, упркос томе што је Чу седео леђима окренут према светлости, показа на десно око и рече:

— Лажно!

Чу је био толико запрепаћен да није могао ни реч да прозбори. И његови гости били су не мање зачуђени.

— Ми, његови другови, па нисмо могли на први поглед да погодимо које је које око. Како си ти, прост селак, одмах погоди? — питани су Јуа.

— Једно око поштозавог Чуа гледало ме је са сажалењем, — одговори му Ју.

— Одмах ми је било јасно да је то лажно, стаклено око.

Гости су посрнули у смех, а и Чуу није остало ништа друго до да се на силу насмеши. Ипак, било му је неугодно да не одржи реч коју је дао пред гостима. И тако је стари Ју успео да одложи плаћање дуга.

Отада се у Учану каже: „Ако око богатша са сажалењем гледа сиромаша, онда је то око — стаклено“.

згодно време: зеленаш је био позвао неколико пријатеља на чашницу вина. Незгодно било Чуу да пред друговима, без икаквог разлога, одбие старцу његову скромну молбу — да му одложи плаћање до средине јесени.

— Добро, Ју, нека буде по твојем, — одговори му зеленаш кикоћући се — али прво треба да одгонетнеш једну заговетку: које је моје око право, а које стаклено.

У граду се знало да је Чу недавно путовао у Пекинг и да су му тамо ставили стаклено око. Његове слуге личе да је лажно око толико слично правом да их нико није могао разликовати. И мада стари Ју, иза

Ваздух — ледоломац

У Шведској је испробан један нов метод који ће омогућити да се стално одржава слободним пролаз кроз лед. Наиме, на дно се полажу цеви од пластичне материје, у које се убације компримирани ваздух. Цеви су избушене на више места. Избијање ваздуха кроз њих чини да се ка површини пење топла вода из дубине и отапа лед, спречавајући да се он поново образује. Проналазачи овог метода тврде да је он економичнији од употребе бродова-ледоломаца.

И ПОРЕД 80 ГОДИНА...

Мабел Кертис, стенографкиња из Лондона, остала је недавно без посла и сада тражи ново место. Ово само по себи не би било ништа необично ако се не зна да она има 80 година и да је прабаба. Мабел Кертис је, бесумње, најстарија чиновница у Великој Британији, па ипак не намерава да се „преда“ докле год је у стању да ради пуних осам часова дневно. Иначе, на послу је веома савесна, а у брзини стенографисања још и сада превазилази просечног стенографа.

„РАЂЕНА“ ПОДМОРНИЦА

Недавно се вратила у своју базу прва америчка атомска подморница, „Наутилус“. Она је провела пет и по дана пловећи испод ледене коре на Арктику, преваливши притом 1.500 километара. Кад је испловила, на њеном предњем делу налазила се рупа од око пола метра у пречнику. Сматра се да је подморница задобила ову „рану“ у судару с неком леденом сантом.

Све што се односило на јавни ред и на међусобне грађанске односе, одређивало се разним наредбама. А те наредбе обављивао је варошки магистрат на јавним местима, прибијао их на плотове по улицама и раскрсцима. Тако је то било већ почетком XVIII века у граду Будиму, заправо у Табану, како се казивао српски део Будима, па у Сентандреји, Петроварадинском Шпанцу, каснијем Новом Саду, у предграђима Темшвару — и свуда по градовима где су Срби имали своју варошку управу. Те наредбе говоре о разним стварима: обавештавају, саветују и забрањују. И из онога што саветују и забрањују најчешће и дознајемо како се живело и шта се радило, у оном нашем друштву које се тек изграђивало и постепено издвајало у грађанско. Како се проводило кад није било заузето радом, у чему је тражило разоноду, и то се види из тих старих наредба. А да се људи нису увек ли одмах покораваили ономе што је наређивао варошки магистрат, показује то што су наредбе често понављане, неки пут и годинама.

У оним градовима који су били окружени бедемом и имали капије, магистрат је одређивао и време кретања. У Будиму, на пример, лети се могло кретати по вароши до 9 сати увече, зими до 8. Био је то као неки „политички час“. Када он поступи, по варошким сокацима зашле би страже и ноћобдије, које су будно пазиле да се одржавају магистратске наредбе. Већина грађана свакако их се придржавала, али се види да је било доста и оних који су више волели да се „безделно по сокацима скитају, чине кавге и противе се ноћној стражи“. Такви су се обично изговарали да су се само „шетали по пољу“, но варошка власт није трпела никакве ноћне шетње ни ремећење ноћног мира.

Зими је било лакше „отрпети“ ову забрану кретања, лети много теже. Тада би се, упркос забрани, и после девет сати увече повело коло негде на гумњу, праћено песмом и свирком виолине. Али магистрат је, сматрајући да је ноћ одређена за почи-

нак а дан за рад, строго забрањено „да не има пред механом бити свирке, да се коло не хвата по гумњи“, да гусле не свирају по дућанима, и да се ту још и „танцује“. И заиста, током дана било је искупише рада. Калфе, занатлијски подмладак, радиле су од 4 сата изјутра до 9 увече и тада се морало ићи на спавање. Сваки ноћни излазак после одређеног сата сматрао се скитањем, и кад би се калфа, на пример, после тог времена појавио изван куће морало је да плати прилично велику глобу.

Мајстори-занатлије и њихове

калфе били су организовани у еснафима, којима су припадале и занатлијске породице. Сав друштвени живот развијао се унутра тих организација, које су имале своја строга правила и будно пазиле да се ниједан њихов члан о њих не огрешни. Између еснафа је постојала суревњивост. Најважније место у друштву заузимао је најстарији еснаф; он је у литијама имао прво место, а то је у оно време значило врло много. Због тога је између еснафа долазило и до сукоба, јер су често један другом оспоравали првенство.

Сваки еснаф је имао током године своје свечаности: поводом примања новог мајстора или произвођа калфе у мајстора, па затим избор новог цеховског старешине и преношење „цеховске ладе“ (сандука у коме су се чували списи и новачи) у дом новог старешине. Тада су приређиване гозбе, певало се и свирало, али све у оквиру еснафских правила. Свака и најмања грешка или преступ кажњавани су. Нико никада није смео да вређа; пазило се на свакије понашање, нарочито млађих према старијима. Еснаф се дубоко увлачио у живот сваког члана: мрготио се ако се који боље носио, ако је још више него што се сматрало да је потребно, и безобзирно кажњивао.

Зашто кажемо:

ПЕТА КОЛОНА

Године 1936. у време грађанског рата у Шпанији, са четири стране наступале су према Мадриду четири колоне побуњеничке војске генерала Франка. Нешто пре пада Мадрида, фашистички генерал Мола рекао је у једном говору да, поред оне четири колоне, шпански фашисти имају у борби против Мадрида и пету колону, подразумевајући под тим Фран-

ковци су били слободнији. У њиховом кругу и почело се стварати имућније грађанство које се по начину живота све више угледало на племство. Занатлије су живеле скромно и у „хвој средини дуго су се чували старовременски обичаји. И трговци и занатлије међусобно су се називали „господарима“. Они угледнији и имућнији, за разлику од „малих“, називани су „велики господари“, „поштењени господари“, тј. поштовани. Таквима су се обраћали наши стари књижевници, молећи од њих помоћ да би могли штампати коју своју књигу.

Већ у првој половини XVIII века трговци су одлазили на далеке варшаре, у Венецију, Беч, Лајпциг, Краков и у друге велике градове у страним земљама. Био је то велики догађај не само за трговца који је одлазио и његову породицу, него и за целу варош. За такав „поход“ вршиле су се велике припреме, јер ко зна да ли ће се човек икад више вратити с далеког пута. Отићи колима од Будима или Новог Сада до Кракова и Венеције, било је исто као и отиснути се лађом на бескрајно и неаверно море. Кад су се враћали, они су са собом доносили не само новац, него и много нових вести, много занимљивих прича које су се препричавале по читавој вароши. У оно време кад је књига било врло мало, то је била најлепша духовна разонода.

А чиме су се деца занимала? У Будиму су Срби већ почетком XVIII века имали школу. Тражили су учитеља, да им учи децу, да се не би „скитала по сокацима“. Требао је да их он и надзире и помало упућује у мудрости живота. Међутим, само је мали број деце ишао у школу. Деца су се и даље занимала својим играма. Било их је које су се играле лоптом, направљеном од крпа или од коже. Али, највише је било једноставних игара, праћених песмицама. Чим би, у рано пролеће, окопио снег, деца би преправљала пољанице и чиста места по улицама. Свако годишње доба имало је своје деце игре. Тако, на пример, пролеће: чигу, дугмета, ронице (с лоптом), коњица, чик-чорбу, лончић, врапца, јандеду и друге. Деца су и тада играла жмуру и кликере, које су сама правила од земље. Што се тиче играчака, у тадашњим дућанима могле су да се купе: звечке, дромбуље, фруле. Био је то велики догађај кад би дете добило неку од тих ствари.

Магистрати су објављивали своје наредбе и строго пазили како се грађани владају и чиме се занимају. Сватови су увек били најбучнији. Била је то радост и за породицу и за суселе, а и за децу, која су из прикрајка посматрала како се старији забављају. Гледало се да сватови буду што богатији, без обзира што су понеки после њих једва успевали да се материјално опораве. Магистрати су узалуд опомињали да сватови треба да

ЧИТАОЦИМА

»ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА«

НАША РЕДАКЦИЈА СВАКОДНЕВНО ДОБИЈА ПИСМА СВОЈИХ ЧИТАЛАЦА ИЗ ЦЕЛЕ ЗЕМЉЕ СА ЖЕЉАМА ДА СЕ ОБЈАВЉУЈЕ ШТО ВИШЕ МАТЕРИЈАЛА ИЗ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ НАУКЕ, ТЕХНИКЕ И ИСТОРИЈЕ, КАО И РАЗНЕ ЗАНИМЉИВОСТИ. ОДАЗИВАЈУЋИ СЕ ТОМЕ, МОРАЛО ЈЕ ДОБИТИ ДО ПОВЕЋАЊА ОБИМА ЛИСТА НА 12 СТРАНА, А С ТИМ И ДО ПОВИШЕЊА ЦЕНЕ, ПРЕМА ТРОШКОВИМА, ОД 15 НА 20 ДИНАРА ПРИМЕРАК. ОД НАРЕДНОГ БРОЈА „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ ЋЕ РЕДОВНО ИЗЛАЗИТИ НА 12 СТРАНА ДОСАДАШЊЕГ ФОРМАТА, С РАЗНОЛИКИМ МАТЕРИЈАЛОМ У ВЕЗИ СА ЖЕЉАМА НАШИХ ЧИТАЛАЦА. СВА ПИСМА СЛАТИ НА АДРЕСУ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ БЕОГРАД, ПОШТАНСКИ ФАХ 124.

буду скромнији. У једној наредби будимског магистрата забрањује се да сватови пуцају из пушака и да се ноћу прате по сокацима, „са свећама ужењеним“, јер би могао да избије пожар. Строго су кажњавани они који су се картали у новац, и то јавно батинама, најчешће на пијаци. Тако је један осуђен да „колица преко пијаци вуче и варошку и црквену порту чисти“. Магистрати су били и против „хорпугера“, којим су неки почели да посипају косе (немачки: Haarpuder — прах за косу) и такве су кажњавали великом новчаном глобом.

Године су пролазиле. Магистратске наредбе све су мање могле да утичу на грађане. Нов начин живота постао је и потреба. Сада се више нико није бојао да ће га магистрат, ако ноћу изиђе на улицу, прогласити скитником. Шездесет година после оне наредбе да се у будимском Табану не сме ноћу да чује никаква свирка, Сава Текелија са осталим српским студентима у Будиму у тај исти Табан ишао је на бал. И све је ту било као и у другим западним градовима. Оркестар је био састављен од инструмената као што је харфа, спинет, флаута, рог, виолина, а играчи су изводили исте игре

као и у Бечу. Уместо икона, раније јединих слика, у сали су висиле „лоштрафе“ — портрети угледних грађана, а младићи и девојке имали су косу посуту „хорпугером“, који је некад тако саблажљивао њихове дедове.

Сада је било више разоноде. Књиге су читале и жене, а оне из имућнијих породица свирале су и харфу, која је сматрана најотменијим инструментом. Приређивани су излети у природу, повезани с музиком и песмом. Онај богобојажљиви калфа, у кога је стално било упрто строго мајсторско око, постао је сада песник. У својим песмама, које су се до данас сачувале у песмарицама с краја XVIII века, калфе су смело и отворено износили своја стихована осећања и ишчежавале оно што им се није свиђало. И сада се неким чинило да се српско друштво у градовима свувише модернизовало и да хоће да заборава старе обичаје, које су делови тако љубоморно чували. Међутим, и сами еснафи почели су да приређују своје забаве и међусобно се такмичили која ће боље успети. А недељом и празником „поштовани господари“ одлазили су у кулаву или у гостионице, где су расправљали о својим и јавним пословима.

У појрази за јусарским блајом

Влада јужноамеричке републике Колумбије одлучила је да пошаље експедицију на острво Санта Каталина, које припада архипелагу Сан Андрес и Провиденција у Каријском Мору, са задатком да пронађе благо које је наводно тамо сакрио чувени енглески пират из 17 века Хенри Морган. Сматра се да вредност закопаног блага достижје астрономску бројку од 8.400.000.000 пезоса. Међу члановима експедиције налази се и изванредан број људи-жаба, као и неколико стручњака који носе Гајгерове бројаче и камере за подводно снимање.

До свог баснословног богатства Морган је дошао нарочито после освајања Кубе, Порт-о-Пренса и Панама. Највећи плен задобио је у Панами, под чијим је зидинама потукао јаку шпанску војску од 10.000 људи, помагану артиљеријом и коњицом. Ту је, поред осталог, нашао огромну количину златних и сребрних полуца. Најновије информације до којих је дошла колумбиска влада дају наде да ће ово благо, после готово три века узалудног тражења, најзад бити откривено.

Наполеон и... кључала вода

Аустријски канцелар Метерних причао је једном Бизмарку да је убрзо после битке код Аустерлица био позван Наполеону, који се у то време налазио у Бечу. Док је у претсобљу чекао да буде примљен, врата Наполеоновог кабинета отворила су се с треском и кроз њих је, праћен потсмешљивим речима императора, буквално излетео неки млад човек. Убрзо је и Метерних био примљен и кад је званично део аудијенције био завршен Наполеон му је објаснио разлог свог малопређашњег беса. Кривца свему био је Ливингстон, амерички посланик у Паризу, који је био толико непромишљен да му пошаље тог лудог младића, па чак и да му да писмо којим га препоручује Наполеону.

— Тај идиот — поново се стао узрујавати император — тврди да је измислио нешто помоћу чега се војска може превести до Енглеске независно од ветрова и морских струја. И, замислите само, он намерава да то учини помоћу... воде која кључа. Разуме се да ми није преостало ништа друго но да тог лудака једноставно изабацимо.

Младић који је изазвао Наполеонов гнев био је Роберт Фултон, проналазач пароброда...

И животиње воле да се играју...

би имао задовољство да се практичну страну: примењено поново отисне с њега, као дете низ тобоган.

Игру воли и млади нилски коњ рођен у Зоолошком врту у Амстердаму. Он је измислио диван начин да се забавља. Једног дана у његов базен пао је храстов лист. Видећи то, лагано је спустио своје огромно тело у воду и запливао према листу. Заронивши испод њега, лагано је дунуо и одбацио га у ваздух. Кад је лист пао у воду, он је дунуо поново. И тако се ова грдо-сиња неколико сати забављала једним обичним листићем, потпуно обузета игром.

Не постоји неспретније животиње од бодљикавог прасета, па ипак и оно воли да се игра. Бодљикава прасад знају чак да нађу начина да се у игри не боду између себе. Ма каква била игра, важи правило да се не сме ударати репом, који је наоружан страшним бодљама.

Птице се препуштају задовољству игре у групама. Оне се, на пример, у јатима дижу високо у ваздух, а онда, склопивши крила, падају к земљи као камен. Крила отварају тек у последњем секунду. Овај подвиг понављају више пута.

Животиње које живе у групама у игри много потсећају на децу. Јелен се игра на тај начин што „лови“ другог јелена; ако успе да га стигне, додирне га својим панком. Може се видети група од четири или шест јелена како се играју „жмурке“. Они понекад трче један иза другог и смисао игре састоји се у томе да се направи нагли заокрет да би се прстигао претходник. Овакво играње има и

Карл Акелеј пажљиво се приближио групи слонова, међу којима се, како се њему учинило, водила права битка. Закупуљене гажењем и ударањем ногама по земљи, животиње нису изгледале нимало узнемирене присуством човека. Охрабрени, истраживач им се још више приближио. Његово изненађење било је огромно кад је видео да се слонови играју лоптом од земље, вали један другом.

Имала пречник од око пола метра. Ударцима ногу и суром, они су је котрљали и добацили један другом.

тиња игра је припрема за живот. Но, чудно је да и одрасле животиње узимају у њој учешћа, са исто толико задовољства као и њихови млади.

И слонови умеју да се забављају. Једног дана, усред дунгле, афрички истраживач

ВЕРОВАТИ ИЛИ НЕ...

СПАСАНОСАН БРОДОЛОМ

Године 1799. после неколико месеци суше, крај обала Енглеске рабелоне се спреховит вихор, који је букваљно подигао из воде читав један брод и бацно га на суво, пола километра далеко од обале. Брод се тако нашао крај села Блекпул. Овај необичан бродолом спасао је становништво села од глади која је наступила као последица су-

ше. Наравно, наспреховит брод био је натоварен свимим грашком, који су сељаци за тили час разграбили.

ДЕВОЈКЕ С НАЈЧИСТИЈИМ ЗУБИМА НА СВЕТУ

Све до удаје, девојке из афричког племена Куросу морају сваког сата, и дану и ноћу, да че-

ру зубе. Због тога оне обично увек носе у устима неку врсту четкице за зубе.

СВАКОГ ДАНА У ДРУГОЈ ГЕНЕРАЛскоЈ УНИФОРМИ

Плантационер Харисон из Дарена, у Енглеској, никад није био обично, али је последњих педесет и осам година живота носио генералску уни-

форму, и то сваког дана друму. Он је у својој гардероби имао генералске униформе немачке, уругвајске, перуанске, данске, аргентинске, немачке и турске војске.

БАНКЕТ У „КАНАЛИЗАЦИЈИ“

Четрнаестог октобра 1903 године, у граду Ватерлоу, у америчкој савезној држави Ајови, о-

бављено је освешћење нове мреже за канализацију. Том приликом, у главној канализационој цеви одржан је свечан банкет коме је присуствовало 450 званица.

Чувени енглески припадник Вилијам Хадзон спавао је једне вечери на некој пустој пољани. Одједном га пробуди мумлање пуме. При слабој светлости месечине, он опази четири велике зверке како му се приближавају. Скамењен, напетих нерва, чекао их је непомично. Како је само олакшање осетио кад је схватио да пуме немају никакве зле намере! Оне су се играле и за њих је овај истраживач био једноставно — гледалац. Дозивале су се, трчале једна за другом као да су се играле жмурке, котрљале се по земљи и бориле без икакве злобе. И док их је научник посматрао без даха, оне су, већ сите игре, прескочиле преко њега и ишле але у ноћи.

И многи други путници могу испричати сличне призоре — дивље животиње знају да се играју. Америчког сивог медведа гризалија веома је опасно срести на путу. Међутим, тај исти гризали страшно воли да се забавља слушајући се низ снежну падину. Он се неуморно пење на врх, само да

Шумски човек

ПО РОМАНУ
Зена Опеја

ЧУВАЈ СЕ, КИНГ! ШУМСКИ ЧОВЕК ЈЕ ЗАМАХНУО ТО-ЈАГОМ...

ВИД СЕ БАЦИО И СПАСАО СВОГ ПРИЈАТЕЉА ОД УДАРЦА...

ПРВО КРАДЕШ МОЈА КРЗНА... А САДА ПОКУШАВАШ ДА УБИДЕШ КИНГА...

МАЈКО, ТИ СИ ШТИТИЛА ШУМСКОГ ЧОВЕКА... ЗАШТО?

СА НАТЧОВЕЧАНСКОМ СНАГОМ, ШУМСКИ ЧОВЕК ЈЕ БАЦИО ЛОКАРДА ПРАВО НА КИНГА И КИДА...

НАСТАВИТЕ СЕ

ГУБИТАК ОД 80 МИЛИОНА РАДНИХ ДАНА

Пре кратког времена, у Француској су објављени статистички подаци о броју несрећних случајева на раду у тој земљи. У 1955 години догодило се 1.014.115 несрећних случајева, од којих су 65.458 били тешки, 1.795 завршило се смрћу, а остали су уврићени у лакше. Услед тога изгубљено је око 23.500.000 радних дана.

које је морало да исплати француско социјално осигурање. Ако се томе дода губитак који је претрпела производња услед смрти или доживотног онеспособљења радника, добија се губитак од 80 милиона радних дана. Другим речима, то је исто као кад би седам предузећа, од којих би свако било велико као фабрика аутомобила „Режи-Рено“, која броји близу 40.000 радника, обуставило рад за годину.

ЗАГРЕВАЊЕ УЛИЦА

На Медисон-авенији, у Њујорку, постављена је испод бетонског слоја читава мрежа челичних цеви, која ће служити за загревање улице. У току зиме, кад почне да пада снег, кроз мрежу цеви протичаће вре-

ло воде, чија ће топлота прелазити на улични плочник. При додиру с толом, снежне пагулице ће се одмах топити, тако да неће бити потребно чистити улицу од снега.

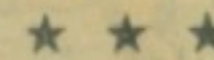

АВИОН У УЧИОНИЦИ

У градској школи у Сиглу, у САД, примењује се можда јединствен метод, који треба да побуди веће интересовање ђака за учење. Наиме, у школи постоје и часови из пилотирања. Али, да теориска настава не би досадила децацма, директор

школе наговорио је ђачке родитеље да купе стари модел авиона за вежбе на земљи. Тако се једног дана у учионици обрео прави правцасти авион. Но, у исто време ступило је на снагу и правило: „пилотирање“ је дозвољено само ученицима који редовно доносе домаће задатке и са успехом прелазе наставно градиво.

БЕШУМНИ КОМПРЕСОР

Ништа тако не повећава градску buku као компресори на градилиштима или при поправци улица. Сада је у Америци израђен нов тип ове алатке, који ради готово без икаквог шума. Наиме, око компресора налази се навлака испуњена изолационим

материјалом, који ублажава продорак звука, претварајући га у веома слаб шум. Ови нови компресори нарочито су погодни за рад у окрм деловима града где је потребна тишина, тј. у близини болница, школа, радио-станица, итд.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ДА БИ БИЛИ ОТПОРНИЈИ...

Ускоро ће авиони и ракете моћи да лете брзином од 4.600 километара на сат без бојевни да ће се, услед загревања материјала и најмање извесити. Ово ће се постити благодарноћи производњи новог челика, који већ производи једна фабрика у Америци. Тај челик је веома лак, лепа и врло је отпоран према високим температурама. Поред тога, он је знатно јевљивији од легура титанијума које су се досад употребљавале.

ЛЕПАК ЗА МЕТАЛЕ

У лабораторији Националног бироа за стандарде у Колораду начињен је нов лепак за метале, који је бољи од свих ранијих ако се претходно одади до близу апсолутне нулте. Он тако чврсто спаја метале да је готово немогуће оставити их. Употребава се за спајање бакарних плочица код електромагнета.

НАРКОТИЧНИ ПИШТОЉ

Два Американаца начинила су подводни пиштољ којим се могу довести чак и морске немани као што су акуле. Уместо метка, пиштољ избацује мива немог наркотичног средства, који опије животињу већ после 15 секунди и дрон је у таквом стању око пола сата. За то време риба је потпуно безбедна и може се рукама хватати. Потребно је само испалити „метак“ у близини уста или шпорга рибе.

НАУЧНА ВРЕДНОСТ „ЗМАЈЕВИХ ЗУБА“

У једној пећини у Јужној Кини нађена је владња неког великог мајмуна, која баца нову светлост на човеково порекло и развој. По мишљењу кинеског палеонтолога који је владњу испитвао, овај мајмун је живео пре 400.000 до 600.000 година и то је најближи предак и мајмун и човека. Како он кичке, и раније се знало за постојање овакве врсте мајмуна, и то по нађеним зубима, који су се могли наћи чак и у пројаци, под именом „зуби змаја“, којима је приписивана магична моћ. Владњу су били нађли неки селаци и сматрали су да је то владња змаја. У истој пећини нађене су и кости

Једена, татире и других животиња за које се зна да су живеле у Кини пре пола милиона година.

ИСПИТИВАЊЕ МЕТАБОЛИЗМА

У америчком Институту за народно здравље, извесни број добровољаца подвргнут је различитим испитивањима да би се утврдило на који начин човече тело искористи храну, воду и ваздух. Ти добровољци живели у нарочитим затвореним просторијама и на глави имају шлемове од пластичне масе. Специјални електронски апарати без престанка контролишу ваздух који они издишу. Ова испитивања послужиле и за проналажење узрока гојазности, срчаних обољења и обољења од рака.

ПОВРЕБЕНЕ БИЉКЕ СТВАРАЈУ ОТРОВЕ

Повребене биљке могу да затрују околни ваздух угљен-моноксидом. Ово су утврдили два лекара из Аеронаутичке медицинске школе у Тексасу, у САД. Они су посматрали цвеће и неке друге биљке и нађли у њиховом ткиву доста јаке концентрације угљен-моноксида. Овај проценат смањује се на сунчаног светлости и кад биљка нема доста воде и кисеоника. Ово ће бити од нарочите важности приликом опремања бродова, где је питање ваздуха, односно кисеоника, од прворазредног значаја.

ОБОЈИЦА СУ РЕКОРДЕРИ

Ниједан милионар, вероватно, није повећао своје богатство за тако кратко време као што је то учинио Вилијам Вандербилт, који је 1877 године накупио 90 милиона долара, а кад је умро, 1885, оставио је 200 милиона. С друге стране, вероватно ниједан човек није за тако кратко време изгубио своје богатство као што је то учинио Олден Армур, из Чикага, који је 1921 године, за свега деветнаест недеља, изгубио 130 милиона долара.

ПРЕМОРНОСТ ИЗАЗИВА ВИЗИЈЕ

Приликом опита у Авионској медицинској школи у Тексасу, установљено је да се после напорног и непрекидног 30-часовног рада код пилота јављају визије и халуцинације. Тако је једна група добровољаца без већих сметњи издржала 30 часова рада, али су после тога готово сви почели да виде и осећају ствари и појаве које нису постојале. По мишљењу лекара, не би требало тражити форсиран рад код пилота, јер би то могло да има кобне последице.

ДУГОТРАЈНЕ ФЛУОРЕСЦЕНТНЕ ЛАМПЕ

У Америци је пуштена у продају флуоресцентна лампа која даје два и по пута јачу светлост него досадашње лампе ове врсте. За ову нову лампу употребљена је мешавина репких гасова, која ће јој знатно продужити век трајања.

ЗРАЧЕЊЕ СТВАРА ЧУДОВИШТА

Научници из Националне лабораторије у Калифорнији, зрачењем ембриона животиња, добијају чудовишта која су, поред осталих аномалија, имала две главе или повећан број ногу. Прво су чињени опити са сискарцима. Кад су ембриони срчанци у доба деобе ћелија и стварања различитих органа, добијени су младици с две главе, с више пари удова, с два тела, итд. Ово је, устварно, веома кратак период у развоју ембриона, али је најпогоднији за зрачење, које тада чак не мора да буде много јако. Ако се ембрион зрачи пре или после тог периода, чак и у јачим дозама, неће се добити тако добри резултати.

ТАКО ОНИ МИСЛЕ...

На конгресу психолога у Њујорку, два лекара из Конектиката изнела су резултате добијене проучавањем деце у основним школама. Ако деца рано пођу у забавиште, доживе је у школи не показују тако добре резултате као она која су пошла касније. Зато би савет ове двојице лекара био: не шаљите децу у забавишта и школе сувише рано.

... прва београдска гимназија почела је рад 1839 године. Имала је тада два професора и седамдесет и једног ученика.

... не зна се тачно откад од назива који је још Тацит дао становницима тих крајева — Фини — чиме је вероватно хтео да обележи да су то становници баровитих предела. Као што је познато, Финци своју земљу називају Суоми, што такође означава земљу пуњу баруштина.

... за највешти метални новац који је имао вредност од осам талара, а био тежак преко седам килограма.

зи етикеције, написану у периоду Забрањених држава (403—221 пре наше ере), говори се о томе кад штапиће треба употребити. „Ако се у супи налази ма шта од чврсте хране, то треба узети штапићима“, — каже се у овој књизи.

... у броду којим су јунаци Жил Верновог романа „Путевање са Земље на Месец“ пошли у ваздуху налазила су се и два пса, од којих

... име Финске долази од назива који је још Тацит дао становницима тих крајева — Фини — чиме је вероватно хтео да обележи да су то становници баровитих предела. Као што је познато, Финци своју земљу називају Суоми, што такође означава земљу пуњу баруштина.

се један звао „Сателит“, а други Дијана.

... Ескимс називају кајаком само онај чамац којим се служе

... малахит, име једне од руда бабра, постало је од грчке речи „малахи“, која значи „црни слез“. Назван је тако највероватније због тога што је боја малахита слична боји слезовог листа.

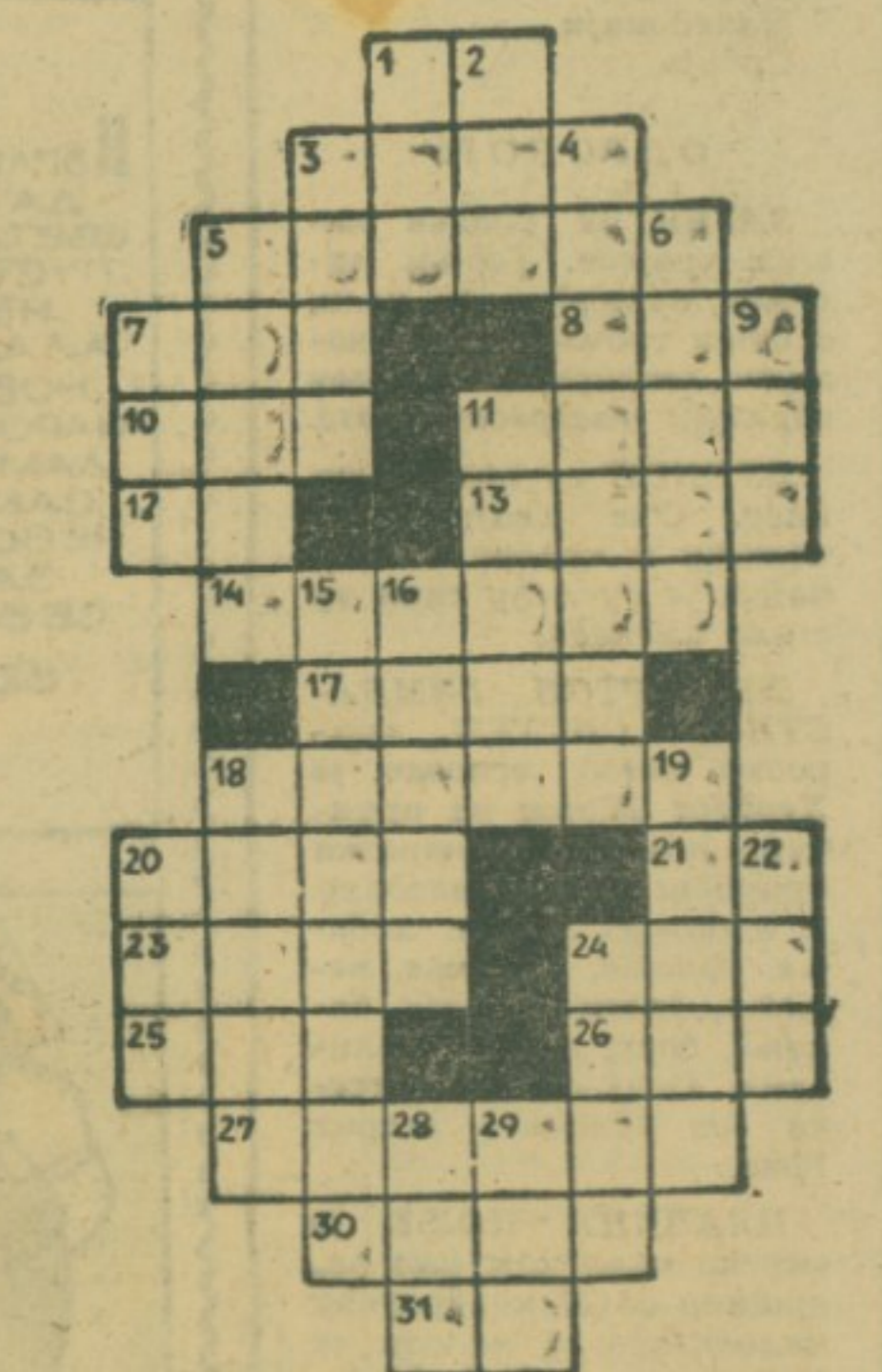
... први прави међународни шаховски турнир одржан је 1851 године у Лондону.

мушкарци. Исти тај чамац ако га употребљава жена они зову „умијак“.

Водоравно: 1) иницијали енглеског књижевника („Робинсон Крузо“); 2) један хемиски елемент; 3) провинција у Индији; 4) савремена америчка књижевница; 5) мушко име; 6) један извесак; 7) пребилицитет; 8) хемиски знак за рутенијум; 9) македонско мушко име; 10) опрема; 11) платнена завеса која се при дизању савија у свитак; 12) део аутомобилског мотора (вино); 13) једна приповетка Милована Глишића; 14) позната заменица; 15) јеврејско мушко име; 16) индустријска биљка; 17) придељска заменица; 18) орган чула вида; 19) град у Италији; 20) део мола; 21) предлог.

Усправно: 1) јединица за силу у апсолутној систему мера; 2) марка аутомобила; 3) неодређена заменица; 4) град и пристаниште у САД; 5) поглавље; 6) голман наше фудбалске репрезентације; 7) један четинар; 8) лична заменица; 9) познатија конструкција која се прави од греда и досака за време зидања грађевинских објеката; 10) придељка; 11) француски књижевник („Жак Кристоф“); 12) наша планина; 13) острво у Јонском Мору; 14) стара српска престоница; 15) узвик; 16) наша река; 17) део круга; 18) похваљна тема.

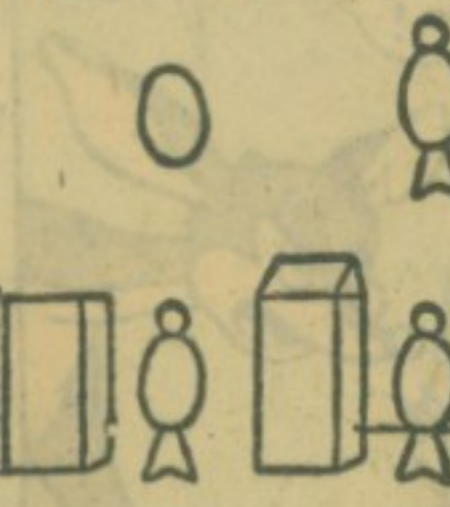
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) го; 2) коса; 3) фајанс; 4) керамичка; 5) ала; 6) сар; 7) па; 8) ар; 9) ла; 10) Јавана; 11) киви; 12) базалт; 13) то; 14) А(лфред) Н(обел); 15) ро; 16) уже; 17) нос; 18) Шумадија; 19) рилница; 20) рива; 21) Ра. Усправно: 1) Гоја; 2) осам; 3) кара; 4) аши; 5) фелак; 6) скала; 7) клас; 8) ага; 9) ала; 10) раван; 11) Ака; 12) Нил; 13) божур; 14) Троя; 15) тузи; 16) оса; 17) емпр; 18) Ница; 19) алпр; 20) Диња.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

Нацрта се јаје — рек је црнеж лент — на му се додају главница и реп. На кутлија ова, део леви кут, горе мало крова.

доле танак прут. Кљуи, крило и око и при улаз к том. Окачи високо птицу и њен дом!

ПИТАЛИЦЕ

- 1) Ко све језике на свету говори?
2) У ком месецу људи најмање једу?
3) Које цвеће најбрже расте?

—Фосфор ил ефеин онегит —
—Евент ил вичи деј АдеАдеф —
—Е: (због) — Г: (исовод)О

ЗАГОНЕТКА

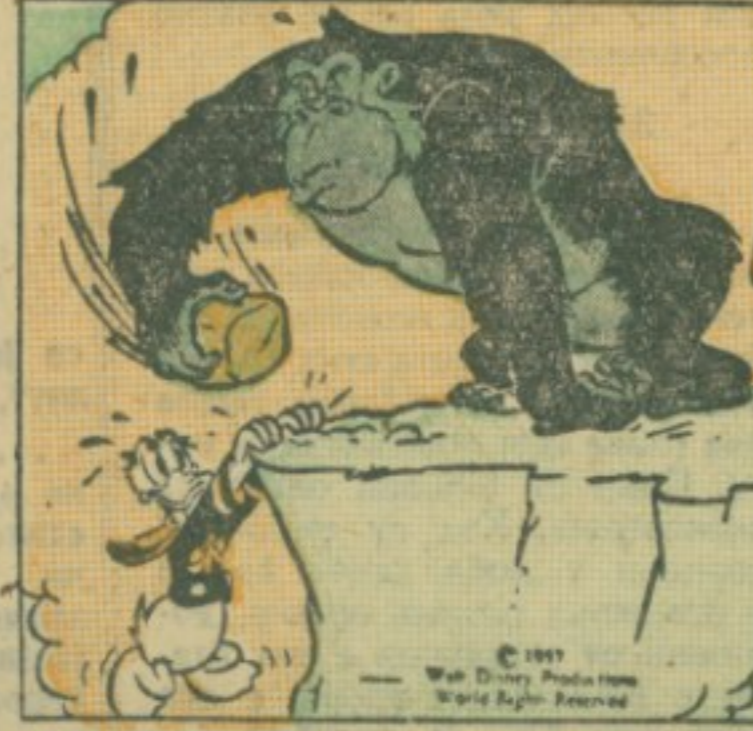
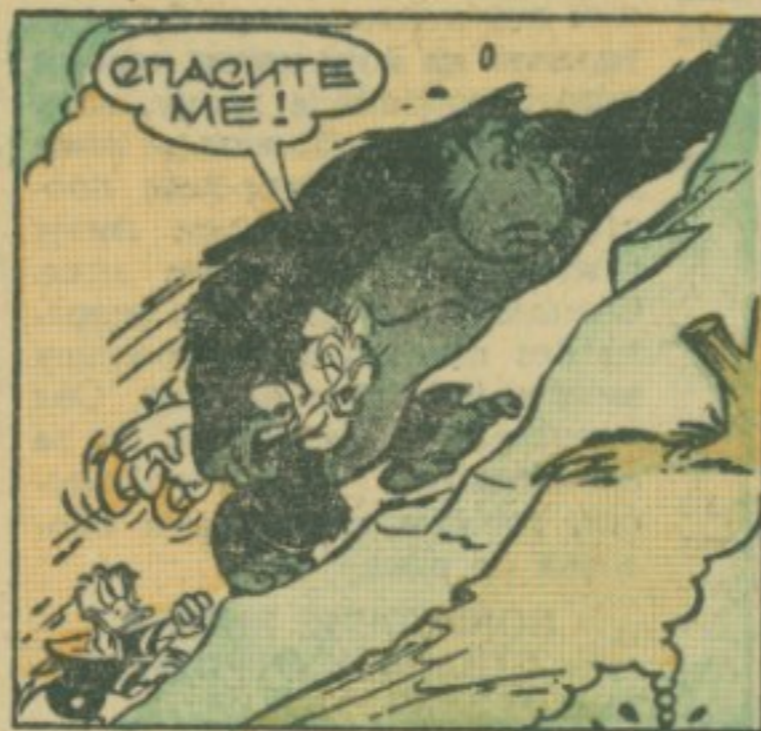
Речна риба, масна, мека, и четинар, ал' не смрека, кад се слоје тада чине град поносне Војводине!

МЕСТО А

МЕСТО Б

Неки пилот пошва је својим авионом из места А у место В. Са собом је понео тачно 200 литара бензина. Ваздушне линије су потпуно исте с линијама на слици. Тамо где се линија прекида, прекида се пут и морате се вратити на траг. Покушајте и ви да летите овим путем. Свака тачка значи један литар бензина. Онај ко стигне од А до В с најмањим утршком горива — најбољи је авијатичар. Скрећемо пажњу нашим пилотима да је 200 литара бензина сасвим довољно за тај пут.

Ква Ква!
ИМА-НЕМА

Хорације отишао од куће и два дана га нема. Забринута, оде Белка у полицију да пријави његов нестанак. Наравно, морала је да да Хорације лични опис. Све је било у реду, али кад дође до рубрике „особени знаци“, ту Белка запе.

— Зар не знате да ли је нестали имао какав особени знак? — пита је зачуђено полицијски службеник.

— Е, то од вас зависи, — одговори Белка.

— Како то, молим вас? — Откуд би то од нас зависило?

— Тако је као што вам кажем, — остаје Белка при својој. — Ако га пронађете тек кроз месец дана, онда сигурно неће имати никаквог знака. Али ако га уцепате данас-сутра, видећете му на челу траг од ципеле којом сам га поводила пре но што је успео да побегне!

ОДГОВОР НА ПИТАЊЕ

— А како је се апетитом? — пита лекар Пају Патка.

— Како кад, — одговори Паја. — Некад га има, а некад нема.

— Кад, например, не осећате жељу за јелом? — Кад се добро наједеш!

Рођу је ОДГОВОР
шалан

ЗАЛИК је: врста зеца биљка варош у Турској наша народна игра

ВУЧИЦЕ су: врста воћа забавна игра село група језера у Далмацији

ХЕРБЕРТОВ ГИМНАСТИЧКИ СИСТЕМ посвећена на вежбе: старих Грка старих Римљана средњовековних ритера становника са острва Тихот Океана

ПЛАНИНА ПОЉЕ налази се у: Словенији Хрватској Македонији Србији

ОДГОВОР:

ЗАЛИК је шибља наших крајева. Горњи листови привидно су цели, а доњи трочлани. Златно-жути лептирасти цветови образују растресит грозд.

ВУЧИЦЕ су врста смокава. Оне имају смеђу кожицу и црвено месо и најслађе су мећу свих врста смокава.

ХЕРБЕРТОВ ГИМНАСТИЧКИ СИСТЕМ, природни метод, основао је Херберт Жорџ на принципу човековог повратка природи: сунцу, ваздуху и води, уз вежбе: ходање, грчање, скакање, пењање, дизање терета, бацање, бокс, рвање и пливање. Овај систем посвећена на вежбања старих Грка.

ПЛАНИНА ПОЉЕ је карсно поље које има површину од 11 квадратних километара, а налази се југозападно од Љубљанског Поља. На његовом јужном крају избија река Унец, као продужетак понорнице Пивке, па на северном крају поново помире, да се у Љубљанском Пољу јави као Љубљаница.

Светлан
И АЛАДИНОВА ЧАРОБНА ЛАМПА

